

BEZORGDE OPVOEDERS ZIJN VAN ALLE TIJDEN

Zorgen om de morele staat van de jeugd is van alle tijden. De Griekse filosoof Socrates werd ter dood veroordeeld mede omdat hij de jeugd van Athene zou hebben gecorrumpeerd met zijn onderwijs. De Romeinse staatsman Cato de Oudere pleitte ervoor om een delegatie van Griekse filosofen naar huis te sturen om de Romeinse jeugd te beschermen tegen verderfelijke buitenlandse invloeden. En al in de middeleeuwen werd studeren aan een universiteit geassocieerd met losbandigheid, dronkenschap en zedeloosheid. Tijdens de Gouden Eeuw was het in Nederland al niet veel anders. Ook toen maakten ouders, predikanten en moraalridders zich zorgen over 'de jeugd van tegenwoordig'.

Dat leert het zeer vermakelijke boekje van de Nederlandse Amerikaan Benjamin Roberts, getiteld *Seks, Drugs en Rock 'n' Roll in de Gouden Eeuw*. Voortbouwend op eerder werk – *Through the Keyhole* (1998), *Losbandige jeugd* (2004) – beschrijft Roberts de jeugdcultuur ten tijde van de Gouden Eeuw. Daarbij focust hij zich op de gedragingen van jonge mannen in de leeftijdscategorie van dertien tot dertig jaar. Binnen deze groep gaat de aandacht weer voornamelijk uit naar de ervaringen van studenten tijdens de periode 1600-1650. In zes hoofdstukken die respectievelijk handelen over geweld, mode, drank, seks, drugs en muziek laat Roberts op heldere wijze zien hoe in de Gouden Eeuw jonge mannen zich te buiten konden gaan aan de geneugten des levens. Onder invloed van drank gingen studenten elkaar met een rapier (degen) te lijf, met soms dodelijke afloop. Bordeelbezoek en andere amoureuze ontmoetingen leidden tot ongewenste zwangerschappen of seksueel overdraagbare ziektes zoals syfilis. En door overmatig drankgebruik raakten sommige studenten verslaafd en aan lager wal. Uiteraard leidde dit soort gedrag tot allerlei bezorgde reacties. Professoren en predikanten waarschuwden voor moreel verval en de beschadiging van lijf, goed en reputatie. Ouders waren bang dat de excessen van zoon- of dochterlief de familienaam te grabbel gooiden, en daarmee de toekomst van het kind zelf in gevaar brachten. Dit alles zorgde ervoor dat er een grote afzetmarkt bestond voor allerlei moralistische en opvoedkundige geschriften.

Seks, Drugs en Rock 'n' Roll in de Gouden Eeuw bevat tal van sappige anekdotes die rechtstreeks in een geschiedenisles over de Gouden Eeuw kunnen worden gebruikt. Daarnaast biedt het boek diverse handvatten voor vergelijkingen met andere tijdvakken – denk aan de jeugdcultuur van de jaren vijftig en zestig van de vorige eeuw – en voor het behandelen van maatschappelijke thema's zoals drankmisbruik onder jongeren. In die zin is het boek ook geschikt voor docenten maatschappijleer. Roberts' kracht is dat hij zich bewust is van deze hedendaagse relevantie van zijn onderwerp. Hij trekt dan ook regelmatig parallellen tussen de Gouden Eeuw en de 21e eeuw. Daarbij maakt hij gebruik van moderne wetenschappelijke inzichten om eventuele verschillen tussen toen en nu te verklaren. Zo waren er in de Gouden Eeuw nauwelijks tienerzwangerschappen omdat in de vroegmoderne tijd jongeren vanwege allerlei omgevingsfactoren pas later geslachtsrijp waren dan hedendaagse jongeren. Kortom, Roberts heeft een alleraardigst boekje geschreven over een onderwerp dat voor docenten altijd actueel is: jeugdcultuur. Dat hij soms overdrijft, mag de pret dan ook niet drukken. Het past bij zijn onderwerp en het enthousiasme dat de jeugd, zowel toen als nu, eigen is.

Jaap Nieuwstraten

SEKS, DRUGS EN ROCK 'N' ROLL IN DE GOUDEN EEUW

Benjamin B. Roberts (Amsterdam University Press, Amsterdam, 2014), 170 blz., € 14,95